

τον, κρυφίως πάντοτε, ἀσημόν τινα Γάλλον ζωγράφον ὀνόματι Xavier Fabre.

Ἡ πρώτη τοῦ Ἀλφιέρη τραγωδία, ἥτις ἐπέσυρε τὴν κοινὴν προσοχὴν καὶ ἐπευφημίαν, ἦτο *Φίλιππος ὁ δεύτερος*, διακρινομένη πρὸ πάντων διὰ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου καὶ συλλογισμοῦ. Ταύτην παρηκολούθησαν δεκάτρεις ἄλλαι, ἐξ ὧν διὰ μὲν τὴν τέχνην καὶ τὸ πάθος διακρίνεται ὁ *Ὀρέστης*, διὰ τὸ ὕψος ὁ *Σαοῦλ* καὶ διὰ τὸν ἔρωτα ἡ *Μύρρα*. Ἐκτὸς τούτων συνέταξε τὸ ἐπικὸν ποίημα ἡ *Ἑρουργία ἐκδικουμένη*, σατύρας τινὰς κατὰ μίμησιν τοῦ Περσίου, ἀσμάτια, καὶ ἐν πεζῷ τὸ περὶ *τυραγνίας* ἐγχειρίδιον. Ἐδημοσίευσεν δὲ ἐπιτυχῆ μεταφράσιν τοῦ Σαλλουστιοῦ καὶ ἐνθουσιολόγηται πολλοὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Ἑλλήνων τραγικῶν, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου.

Ὁ Ἀλφιέρης παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς εἶναι ὅτι ὁ Κορνήλιος παρὰ τοῖς Γάλλοις. Εὐρέων τὴν τραγωδίαν νηπιάζουσιν καὶ εἰς μικρὰς ἐρωτικὰς ἐρεσχελεῖας περιστρεφομένην, ἐπανήγαγε εἰς τὸν ἀληθῆ αὐτῆς προορισμὸν καὶ ἀξίαν, καὶ ἠδυνήθη ν' ἀνεγείρῃ τὸ ἔθνος τοῦ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἀμαθείας καὶ ἀδρανείας, εἰς ἃ ἦτο βεβουθισμένον· διὸ δύναται δικαίως νὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τοῦ Δάντου, Παρίνη καὶ Μαντζόνι καὶ ἐν γένει μετὰ τῶν μεγάλων τῆν Ἰταλίας ἑθνικῶν ποιητῶν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ.

ΜΕΣΟΝΥΚΤΙΟΙ ΩΡΑΙ.

Ἐπιστρέφω τὴν στιγμὴν ταύτην ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως, ἥτις διὰ πυροτεχνημάτων φωταγωγουμένη ἔμελλε νὰ ᾔηνε σκοπὸς μικροῦ περιπάτου τοῦ Πρίγκηπος τῆς Οὐαλίας μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἐν τοῖς Ἀνακτόροις γεύματος. Πλῆθος πολὺ ὑπῆρχεν ἤδη ἐκεῖ συνηγμένον, ὅτε μετέβην καὶ ἐγὼ· ἡ ἑσπέρα ἦτο, ἢ μᾶλλον εἶναι λαμπρά· ἡ σελήνη φωτίζει τὴν γῆν. Βμαγεύθην ἐκ τῆς θέας τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ἐρειπίων, εἰς ἃ τὸ φῶς τῆς σελήνης προσέθετε μεγαλοπρέπειαν αὐστη-

ροτέραν, ὥστε ἐνέπνεον σεβασμὸν ταῦτα καὶ εἶδός τι δειλίας, ἣν διέλυεν ὁμως τὸ μέγα πλῆθος τῶν παρευρισκομένων. Συνεκινήθην μεγάλως.

Μετὰ μακρὰν ἀναμονὴν τῶν εἰσαχθέντων ἐκεῖ δι' εἰσιτηρίων, ἔφθασε τέλος ὁ Βασιλεὺς μετὰ τοῦ Πρίγκηπος καὶ τῆς Πριγκηπέσσης. Λαμπρὰ βεγγαλικά φῶτα ἀνέλαμψαν εἰς τὰ ἀρχαῖα ἐκεῖνα μάρμαρα· πάντων δὲ λαμπρότερα ὡς πρὸς τὸν ποικιλόχρουν φωτισμὸν ἦσαν τὰ προπύλαια· τὸ Ἐρεχθεῖον ἐπίσης ἦτο λαμπρόν. Πρὸς στιγμὴν, ὅτε ἡ πρώτη ἐφάνη λάμψις τῶν φώτων, ἐνόμισα ὅτι ἀνέτελλεν ἡμέρα, καθ' ἣν ἡ ἐρειπιωμένη Ἀκρόπολις ἔμελλε καὶ πάλιν ν' ἀναδειχθῇ λαμπρὰ ὡς πάλαι ποτὲ, ἀνταξία τῆς Παγκοσμίου τῆς Ἑλλάδος δόξης, νέαν ὑποσχόμενη ἀθανάσιαν καὶ νέον μεγαλεῖον εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Πτηνὰ πεφοβισμένα ἐξῆλθον τῶν ἐπὶ τῶν κίωνων φινλεῶν αὐτῶν καὶ ἔτυπτον τὰς πτέρυγας ἄνω τῶν κεφαλῶν ἡμῶν περιϋπτάμενα· φλόγες τρέμουσαι καθίσταν ὡχρὰ ὡς τεθνεώτων πάντων τὰ πρόσωπα. Ἐνόμισα ὅτι ἐγίνετο μετεμψύχωσις ἡμῶν, ὅτι πάντες εἰς ἀρχαίους Ἑλληνας ἠθέλομεν μεταμορφωθῇ, ὅτι ἐτελοῦντο τὰ Παναθήναια, ὅτι ἐλάμβανον καὶ οἱ λίθοι ζωὴν. Οὐδὲν ἐσκεπτόμην· ἐρρέεβαζον, ὠνειρευόμην, ἤμην Θεὸς πρὸς στιγμὴν. Ἡ μουσικὴ ἐπαιάνιζε.

Ἦχος πυροβόλου μ' ἐξύπνησε· διελύθη τὸ λαμπρὸν ὄναρ, ὅπερ δὲν δύναμαι νὰ ἐκθέσω, διότι ἦτο ἀμυδρὸν, ἢ μᾶλλον λαμπρὸν πολὺ καὶ στιγμιαῖον.

Βεβήλωσις!.. ἀνέκραξα δυσανασχετῶν. Μετατρέπουσιν εἰς θηλυπρεπὲς τῆς ἐποχῆς ἡμῶν καίριον τὸ ἱερὸν καὶ μέγα τῆς εὐκλειοῦς ἀρχαιότητος μνημεῖον! — Ὁσμὴ πυρίτιδος καὶ θεῖου μὲ ἀπέπνιξεν, ἐνῶ πρὸ μικροῦ καθαρὸν, εὐώδη καὶ δροσερὸν ἀνέπνεον ἀέρα ἐν μέσῳ ἐρειπίων, ἅτινα τώρα ὡς φάσματα φαίνονται κλονιζόμενα ἕνεκα τῆς ἀπαισίας λάμψεως τῶν βεγγαλικῶν φώτων. Ἦσαν περίξ μου πάντες ὡχροὶ· ἐφαντάσθην πάντας νεκρούς. Καὶ ἔπρεπε νὰ πῶμεν πάντες νεκροί, ἀφοῦ ἐφαίνοντο καταπίπτοντες οἱ σεβαστοὶ ἐκεῖνοι κλονεῖς. Ἐδεῖ λοιπὸν τοιοῦτον φῶς, ἐφευρέσεως ἐποχῆς παρηκμακυίας, νὰ φωτίσῃ εἰς τοιαύτην ὥραν

τοιαῦτα ἐρρείπια ; — Καὶ τὸ πλῆθος ἐβόα,
ἐγέλα, ἔχαιρε !

Ὡς Ἀκρόπολις σεπτὴ, βαθμὶς θέτουσα
εἰς συγκοινωνίαν τὴν γῆν μετὰ τοῦ οὐρανοῦ,
βαθμὶς ἀποθεώσεως ! Ἐπέπρωτο νὰ γίνῃς
αἰθουσα ἐορτῆς τῆς ἐκνευρισμένης ἡμῶν
γενεᾶς. Ἐνεπαίχθης ! Ἀλλοίμονον ! προ-
τιμότερον ἦτο ἐντελὲς νὰ κατέπιπτες, ὅτε
βάρβαροι ἐπέπεσαν κατὰ σοῦ ὡς ταῦροι
μυκώμενοι. Προτιμότερον ὁ λέων νέος νὰ
φονευθῇ, ἢ γέρον καὶ ἀσθενὴς ὑπὸ λαγῶν
νὰ ἐμπαίζηται.

Ἐταράχθησαν αἱ σκιαί τῶν προπατόρων
ἡμῶν καὶ θὰ ἐπλανῶντο βεβαίως, ὡς τὰ
ἐντομα ἐκεῖνα πτηνά. Εἶδον μάλιστα ἐν
αὐτῶν ζαλισθὲν ὑπὸ τῆς τοῦ θεοῦ ὁσμῆς
καὶ καταπεσὼν πρὸ τῶν ποδῶν μου νεκρόν.

Εἰς αἰθούσας σήμερον πολυτελεῖς θέτουν
ὠραῖον τεμάχιον ἀγάλματος τοῦ Φειδίου,
ὅπερ, ὡς αἰσχυρόμενον, φέρει ὡς κάλυμμα
τοῦ χρόνου τὴν χροιάν ἐκείνην. Ἐνῶ τὰ
λοιπὰ ἐπιπλα δαίκνυνται λαμπρά, ὡς ἀναι-
δαῖς ἐταῖραι ἀσέμνως ἐνδεδυμένα ἐμπαίζου-
σαι δειλὴν, πτωχὴν, ἀλλὰ τιμίαν κόρην.
Τι παράδοξον ἂν καὶ ἡ Ἀκρόπολις ὅλη με-
τεβλήθη εἰν αἰθουσαν ἐορτῆς ;

Σκιαί τῶν προγόνων μου, κοιμήθητε ! Μὴ
πλέον πλανᾶσθε ὡς τὰ δειλὰ ἐκεῖνα πτη-
νά, διότι σεῖς δὲν δειλιάτε, ὅχι· ἡ δὲ σκιά
σας μόνη δύναται ν' ἀποκρύψῃ τὸν ἥλιον
καὶ θ' ἀπολεσθῶμεν ὅλοι, ὡς ὁ Βύρων περι-
γράφει τοιαύτην τοῦ κόσμου καταστροφὴν
εἰς τὰ Σκότῃ αὐτοῦ. Δὲν ἐνεπαίχθητε, διότι
δὲν ἐσκόπουν τοῦτο οἱ διαταράξαντες ὑ-
μᾶς . . .

Πόσον μεγαλοπρεπεστέρα θὰ ἐφαίνετο εἰς
τὸν Πρίγκηπα ἢ Ἀκρόπολις, ἂν μόνον τὴν
νύκτα εἰς τὸ φῶς τῆς Σελήνης ὠδήγει αὐ-
τὸν ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς ! Βασιλεὺς καὶ Πρίγ-
κηψ σιγῶντες ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου ὑπὸ
τὴν σκ. ἂν τῶν κινῶν ἐπὶ ἐρείπῳ καθήμε-
νοι ! Κλίνει τὸ γόνυ, λαε, πρὸ τοῦ βασι-
λέως σου· δίδει ψυχὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ
ἔθνους· ἀνακαινίζει ἐρείπια εὐκλείας.

Καὶ ὁμῶς τοιαύτη εἶν' ἡ ἐποχὴ μας· Ὡς
σοῦτσε, κοιμᾶσαι· ὦ Βύρον, κοιμᾶσαι. Ἄς
κλαύσω καὶ ἐγώ ! . . .

Οἱ ποιηταὶ εἶνε παράφρονες μὲ μόνην τὴν

διαφορὰν ὅτι ἔχουν συναίσθησιν τοῦ παρελ-
θόντος καὶ τοῦ παρόντος αὐτῶν, τῶν λόγων
καὶ πράξεων αὐτῶν. Ὡς εἶναι μᾶλλον
ἀξιολύπητοι καὶ τῶν παραφρόνων, οἵτινες
αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς εἶν' εὐδαίμονες, οὐδὲν
ἀναπολοῦντες, οὐδὲν σκεπτόμενοι, οὐδὲν αἰ-
σθανόμενοι.

Ὅταν εἰσέτι εἴμεθα παιδία αἰῶνα, τρο-
φοὶ βάρβαροι διαταράττουν τὸ γλυκὺ καὶ
ἄφροντι καὶ ῥοδόχρουν τοῦ βίου ἡμῶν διὰ
διηγέσεων φασμάτων καὶ βρυκολάκων, αἰ-
τινες ἀνεξάληπτοι τυποῦνται ἐν τῇ ἀπαλῇ
ἡμῶν καρδίᾳ, ὡς σφραγὶς ἐπὶ κηροῦ. Ὅταν
δὲ ὁ ποιητὴς παρέλθῃ τὸ στάδιον τοῦτο,
δὲν ἀπόλλυσι τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ, ὅχι.
Μέγα παιδίον οὗτος δύναται εἰσέτι νὰ ζῇ
ἐν ἀφροντισίᾳ, ἀλλ' ἡ φαντασία του ἀφ' ἐνός
παριστᾷ αὐτῷ δυστυχίας ἀνυπάρχτους ἴσως,
προερχομένας ἴσως ἐκ τοῦ πλῆθους τῶν πό-
θων καὶ ὁμοίας πρὸς τὰς φοικώδεις εἰκόνας
τῶν τροφῶν πρὸς τὰς παιδία, ἀφ' ἑτέρου
δ' ὁ κόσμος δὲν εἶνε πλέον ἐπιεικὴς πρὸς
αὐτὸν, ὡς πρὸς παιδίον, ἀλλ' ἀπαιτεῖ πολ-
λὰ παρ' αὐτοῦ, ἢ τὸν βιάζει εἰς πολλά, ὥστε
ὁ βίος τοῦ δυστυχχοῦς ποιητοῦ εἶνε διηνεκὴς
πάλη πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ξένους. Ἐν
τῷ πλῆθει πάσχει· μόνος ὢν, πάλιν πάσχει
ὅσα αὐτὸς εἰς ἑαυτὸν ἐπιφέρει πάθη, καὶ οὐ-
τω τὸ μέγα τοῦτο παιδίον εἰς ἕκαστον βῆ-
μα προσκόπτει· οὐδεὶς αὐτὸν ὑποστηρίζει,
οὐδεὶς αὐτὸν λυπεῖται, οὐδεὶς ἐξετάζει τὸ
βάθος τῶν αἰσθημάτων του, ἀλλὰ τὴν ἐπι-
φάνειαν βλέπων, τὸν καταδικάζει· οὐδεὶς ἀ-
ναλογίζεται ὅτι ἐν τῇ λίμνῃ ἀντιστρόφως
κατοπτρίζεται ἡ ὄχθη.

Βρέχει ῥαγδαίως· χεῖμαρρος ὑδάτων διαρ-
ρέει τὰς ὁδοὺς, ἐν αἷς ἀντανακλῶνται τὰ
πέριξ φῶτα. Εἶνε ἐσπέρα θλιβερά· καὶ ὁμῶς
ἀρέσκομαι. Ἄγνοῶ διατὶ νεφελώδης οὐρα-
νὸς μ' ἀρέσκει ὑπερβαλλόντως. Τὸ σκότος
τοῦτο τῆς ἐσπέρας, ὁ ἥχος τῆς καταπιπτού-
σης βροχῆς, ἡ ἐπικρατοῦσα σιγὴ τῶν ἀνθρω-
πίνων κρότων, πάντα ταῦτα μοὶ δίδουν εὐ-
άρεστον μελαγχολίαν, ἀφ' ἧς λυποῦμαι πο-
λὺ ἂν ἄκτις ἡλίου μ' ἐξάξῃ. Αἰσθάνομαι
τώρα πολλά, διὸ καὶ δὲν μ' εὐχαριστεῖ ἡ
διάρκεια τοιοῦτου καιροῦ, διότι ἀπαυδῶ ἐπὶ
τέλους.

Ἄρεσκομαι εἰς τὰ σκότη, ὡς ἐὰν εὗρισκον τὴν κατάστασιν δι' ἣν ἐπλάσθη. Μὲ συγκινεῖ, ναι, ὁ ἥλιος χρωματίζων ποικίλως τὰ ἄνθη, ἀλλὰ προτιμῶ τὴν σκιάν. Νομίζω ὅτι εὗρίσκομαι εἰς ἄσυχρόν τι. Προσωποποιῶ πάντοτε τὴν σκιάν καὶ μοι φαίνεται αὕτη τεθλιμμένη παρθένος, ἀδελφὴ τῆς ψυχῆς μου, τὸ δὲ σκότος μοι φαίνεται τεθλιμμένος νέος, ἀπελπισθεὶς, ἀλλ' ἀντλήσας ἐκ τῆς ἀπελπισίας αὐτῆς ἀγριότητα γαῦρον, μυστηριώδες ὕφος, βλέμμα σατανικόν, καὶ συμπαθῶ τῷ σκότει.

Τὸ φῶς ὁμιλεῖ, τὸ σκότος εἶνε βωβὸν· τὸ φῶς δεικνύει πολλὰ, τὸ σκότος εἶναι πάντοτε τὸ αὐτὸ, σιωπηλόν, μεγαλοπρεπές, ἀδιάγνωστον, πλὴν καὶ μεγαλητέραν παρέχον τὴν εὐκολίαν εἰς ἀνεύρεσιν τοῦ ζητουμένου μυστηρίου, ὅπερ πᾶς θνητὸς αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ. Βλέπω εὐκρινέστερον ἐν τῷ σκότει· εἶνε ἀδελφός μου τὸ σκότος· καὶ ὅταν βρέχη, νομίζω ὅτι ὁ μέγας αὐτὸς ἀδελφός μου πάσχων δακρύει.

Εἶνε εἰκὼν τῆς ψυχῆς μου. Καλύπτει τὰ πάντα, ἀλλ' ἀποκαλύπτει τὸ μέγιστον πάντων, τὸν τρόπον, εἰς τὴν θέαν τοῦ ἀτελευτήτου. Ἡ ἡμέρα ἀπασχολεῖ, παρηγορεῖ, ὡς ἀπασχολοῦμεν δι' ὁμιλιῶν τὸν ἀσθενῆ· ἡ νύξ λέγει—καιμήσου ἢ ἀγρύπνει. Καὶ ἀγρυπνῶ, καὶ εἶμαι μόνος, μόνος ἀπέναντι τοῦ μυστηρίου, ἀπέναντι τῆς μεγάλης μου γιγαντιαίας εἰκόνας, καὶ φρίσσω, καὶ κύπτω τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀνεγείρω αὐτήν, καὶ ὀρμῶ, καὶ μεταχειρίζομαι ὅλας μου τὰς δυνάμεις.

Ἀγαπῶ τὴν σκιάν καὶ τὸ σκότος. Νομίζω, ὅτι ὅπως τὸ σῶμά μου ῥίπει σκιάν τὴν ἡμέραν, τοῦθ' ὅπερ πρὸς πᾶν τῆς γῆς πρᾶγμα μὲ παρομοιάζει, οὕτω καὶ τὴν νύκτα ἡ ψυχὴ μου ῥίπτει μεγάλην σκιάν—τὸ σκότος. Τὸ σκότος, ἡ φρίκη, ὁ τρόμος, ἡ εἰκὼν μου, ἡ ζωὴ μου!

Τὴν ἡμέραν ἀναπαύω τὸ σῶμά μου εἰς τὴν σκιάν· τὴν νύκτα ἀναπαύω τὴν ψυχὴν μου εἰς τὸ σκότος. Πόσον μεγαλύνεται ὁ ἀγρυπνῶν, ὁ ἀναλογιζόμενος ὅτι τόσαι θνητοὶ κοιμῶνται, ἢ εἰς φῶτα πλέοντες γελῶσιν, ἐνῶ αὐτὸς ἀπέναντι τοῦ σκότος μόνος ψηλαφεῖ ν' ἀνέυρη ἐν τῇ ψυχῇ του τὴν ἀρχὴν τοῦ φωτός, ὅπερ ἐρρίψε τὴν γιγαντιαίαν ταύτην σκιάν! Ἄρεσκομαι, ναι, εἰς

νεφελώδη νύκτα, καὶ ἄρεσκομαι πολύ.

Εἰς τὴν ἔρημον σκελετοὶ τεθαμμένοι ὑπὸ τὴν ἄμμον, σκελετοὶ περιηγητῶν εὐρόντων μνήμα ἐκεῖ, δεικνύουσι τὴν ὁδὸν εἰς τοὺς ὀδαιπόρους, ἕως οὗ νέφος ἄμμου ὑψωθὲν καλύψει καὶ αὐτοὺς διὰ παντός. Οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ ἡ ἱστορία μᾶς καθοδηγεῖ... καὶ σκεπτόμεθα ὀρθῶς κατὰ τὰ παραδείγματα συμμορφούμενοι.

Εἶνε φόρος τοῦ βίου αἱ σκέψεις· αὗται φέρουν πολλάκις εἰς λαβύρινθον ἀδιέξοδον, πρὸ πάντων ὅταν αἴσθημα γεννᾷ αὐτάς. κατασπαράττουν αὗται τότε τὴν μητέρα των, τὸ αἶσθημα.

Ἐβλεπον χθὲς ἀνακεκλιμένος ὑπὸ τὰ δένδρα μὲ βλέμμα βρεβῶδες τεμάχιον οὐρανοῦ γλαυκοῦ περιζωννύμενον ὑπὸ κλάδων καὶ εἶπον.—Οὕτω τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως περιορίζει τὴν τοῦ ἀπείρου ιδέαν· ὅσω λαμπρότερα εἶνε ἡ φύσις, τόσω μᾶλλον ἀμβλύνεται ἡ ὄρασις, μὴ δυναμένου τοῦ νοῦς νὰ περιλάβῃ τὸ μέγεθος τῆς ιδέας.—Πρέπει νὰ αἰσθάνεται τις τότε, οὐχὶ δὲ νὰ φιλοσοφῇ.

Τὸ αἶσθημα γεννᾶται ἔξω, ἀπέναντι τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως, εἰς τὰ ὄρη, εἰς τὰς θαλάσσας, εἰς τοὺς καταρράκτας, ἢ δὲ φιλοσοφία ἐντὸς τεσσάρων τοίχων. Καταστρέφεται αὕτη πολλάκις θετομένη ἀπέναντι τοῦ ὀρίζοντος διότι ἐννοεῖ τὸ μὴ περαιτέρω· τὸ δ' αἶσθημα περιορισθὲν μαραίνεται. Ἀδύνατον νὰ φιλοσοφήσῃ τις, θαυμάζων εὐρὺν ὀρίζοντα, ὁ νοῦς δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ, εὗρίσκεται μικρὸς πολὺ, νεκροῦται, πιέζεται, κάμπτεται ὑπὸ τὸ μεγαλεῖον· ἡ κρίσις πνίγεται, ὡς ἐντὸς ὠκεανοῦ μικρὸν σκαφίδιον.

ΑΣΤΑΤΟΣ.

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

(1307—1314)

Ἐκ τῶν τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

(Μετάφρασις Θ. Ἀντωνιάδου).

XXIX

Ὁ Βασιλεὺς ἐγείρεται ὡσαύτως... ἀλλ'